

Šifra učenca:
A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

N 1 2 2 6 3 1 3 1 M

**DRŽAVLJANSKA IN DOMOVINSKA
VZGOJA TER ETIKA / ÁLLAM- ÉS
HONPOLGÁRI NEVELÉS, VALAMINT ETIKA
PREIZKUS ZNANJA / FELMÉRŐLAP**

NAKNADNI ROK
UTÓLAGOS MÉRÉS

3.
obdobje
szakasz

Petek, 1. junij 2012 / 60 minut
2012. június 1., péntek / 60 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.
Učenec dobi en obrazec za točkovanje.*

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll. A tanuló egy pontozólapot kap.

**NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS**

**ob koncu 3. obdobja
a 3. szakasz végén**

Navodila učencu so na naslednji strani.
A tanulónak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Preizkus ima 40 strani, od tega 2 prazni.
A felmérőlap terjedelme 40 oldal, ebből 2 üres.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na obrazec za točkovanje.

Piši čitljivo. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilega napiši na novo.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni kasneje.

Na koncu svoje odgovore še enkrat preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd vagy írd be az első oldal jobb felső sarkában levő keretbe és a pontozólapra!

Olvashatóan írd le! Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset!

Az olvashatatlan és érthetetlen javításokat nulla ponttal értékeljük.

Ha az adott feladat nehéznek tűnik, ne időzzél nála sokáig, inkább fogj a következő megoldásába!

A megoldatlan feladathoz később térj vissza! A végén még egyszer ellenőrizd a megoldásaidat!

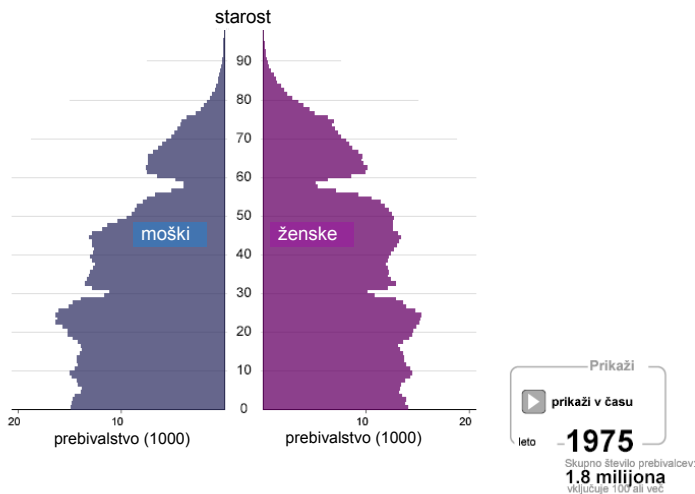
Bízzál önmagadban és képességeidben!

Sok sikert kívánunk!

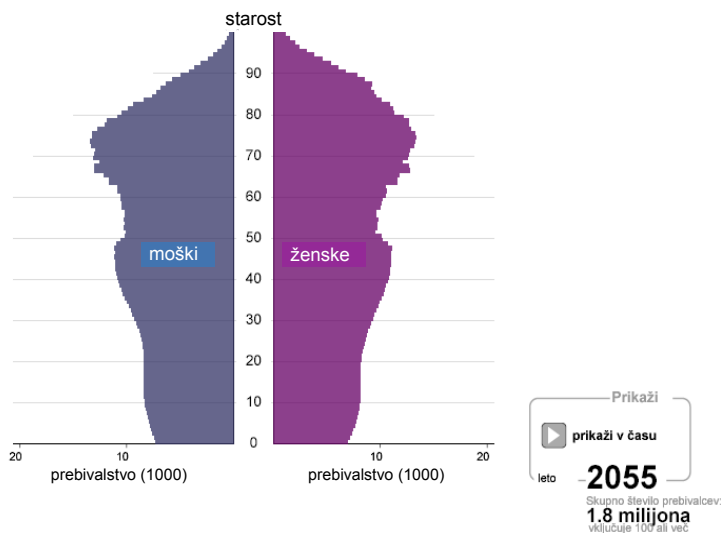
Prazna stran

Üres oldal

1. Oglej si grafa na slikah 1 in 2, ki prikazujeta starostni piramidi za leti 1975 in 2055, in odgovori na vprašanji.

Slika 1

Slika 2

(Vir slik 1 in 2: <http://www.stat.si/>)

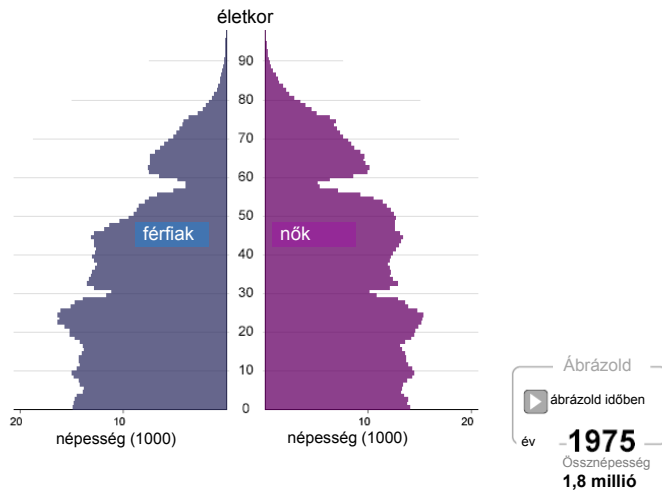
- a) Katere generacije prebivalstva bo v letu 2055 več, kakor je bilo v letu 1975? Odgovor napiši na črto.

- b) Z uporabo starostne piramide poimenuj en tip ustanove s področja skrbi za prebivalstvo, v katerega bo morala Slovenija zaradi demografskega stanja v prihodnosti vlagati več. Odgovor napiši na črto.

---

1. Figyeld meg az 1-es és 2-es számú képeken látható grafikonokat, amelyek az 1975-ös és 2055-ös év korfáját ábrázolják, majd válaszolj a kérdésekre!

1-es számú kép

2-es számú kép

(Az 1-es és 2-es számú képek forrása: <http://www.stat.si/>)

- a) Melyik nemzedék lesz nagyobb 2055-ben, mint amekkora 1975-ben volt?
Válaszodat írd a vonalra!

- b) A korfa alapján nevezd meg egy olyan, a lakosság gondozásával foglalkozó intézménytípust, amelybe Szlovéniának a demográfiai változások miatt többet kell fektetnie!
Válaszodat írd a vonalra!

---

2. Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Podjetja in samostojni podjetniki so po podatkih davčne uprave (Durs) konec junija socialnim blagajnam dolgovali kar 160,7 milijona €. /.../ Dve tretjini dolga predstavljajo neplačani prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, 54 milijonov € pa prispevki za zdravstveno zavarovanje.

(Vir: <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042301915>)

OPOMBA: Vsak delodajalec v Republiki Sloveniji je po zakonu dolžan plačevati zaposlenim zdravstveno in pokojninsko zavarovanje (socialna blagajna).

Navedi eno možno posledico, ki jo ima neplačevanje obveznih prispevkov delodajalcev za državo. Odgovor napiši na črto.

	1
--	---

3. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

Odlomek pesmi Od ljudi za ljudi:

Preveč negativnosti povsod okoli mene
k pogledam ljudi drug proti drugemu nastrojene
politična, verska in rasna nestrpnost
sovrastvo, hinavščina in zahrbtnost
preveč se nosjo, za najboljše se majo
izkažeš jim spoštovanje pa ti vrnit ga ne znajo.

(Vir: Murat&Jose, Od ljudi za ljudi, Zgoščenka V besedi je moč, T3S Muzik/Multimedia 2002)

- a) Kaj je osnovno sporočilo besedila pesmi?
Odgovor napiši na črto.

- b) Zakaj je treba, da so takšna sporočila, kakor jih izraža pesem, v javnosti nenehno navzoča?
Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

2. Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésre!

A vállalatok és magánvállalkozók az adóhivatal adatai alapján június végén a szociális pénztáraknak 160,7 millió euróval tartoztak. [...] A tartozás két harmadát a be nem fizetett nyugdíj- és rokkantbiztosítási járulék képezi, a be nem fizetett egészségbiztosítási járulék pedig 54 milliót eurót tesz ki.

(Forrás: <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042301915>)

MEGJEGYZÉS: A törvény értelmében a Szlovén Köztársaságban minden munkáltató köteles fizetni a munkavállalók egészség- és nyugdíjbiztosítását (szociális pénztár).

Nevezd meg, milyen következménye lehet az ország szempontjából annak, hogy a munkáltatók nem fizetik be a kötelező járulékokat! Válaszodat írd a vonalra!

	1
--	---

3. Olvasd el a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

Részlet az Emberektől embereknek című dalból

Túl sok negatívum körülöttem mindenütt
az emberek egymás ellen szegülnek
politikai, vallási, faji ellentét,
gyűlölet, képmutatás, alattomoság
mindenki beképzelt, ő a legjobb
tiszteletet adsz, de visszonzást ne várj.

(Forrás: Murat&Jose, Od ljudi za ljudi, Zgoščenka V besedi je moč, T3S Muzik/Multimedia 2002)

- a) Mi a dal alapvető üzenete?
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Miért szükséges, hogy a dalban kifejezett üzenethez hasonló üzenetek szüntelenül jelen legyenek a nyilvánosságban?
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

4. Preberi besedilo in reši nalogo.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih – 123. člen:

Starši so dolžni preživljati svoje otroke do polnoletnosti tako, da v skladu s svojimi sposobnostmi in zmožnostmi zagotovijo življenjske razmere, potrebne za otrokov razvoj.

(Vir: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_ZAKO40.html)

Med trditvami spodaj obkroži črko pred tisto, ki je v skladu z navedenim členom v besedilu zakona.

- A Starši morajo poskrbeti, da otroci nosijo oblačila istih blagovnih znamk kakor sošolci.
- B Starši morajo poskrbeti, da imajo otroci zagotovljeno prehrano, varnost in izobraževanje.
- C Starši morajo poskrbeti, da imajo otroci najsodobnejšo elektroniko in tako ne zaostajajo za vrstniki.
- D Starši morajo poskrbeti, da otroci opravijo vozniški izpit za avtomobil.

	1
--	---

5. Oglej si sliko 3 in odgovori na vprašanje.

Slika 3

(Vir: <http://www.shutterstock.com/pic-1710481/stock-photo-abuse.html>)

Pojasni, zakaj je fizično nasilje v družini nesprejemljivo.
Odgovor napiši na črti.

	1
--	---

4. Olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatot!

Családjogi törvény – 123. cikkely:

A szülők kötelesek eltartani gyermekeiket azok nagykorúvá válásáig úgy, hogy képességeikkel és lehetőségeikkel összhangban biztosítják számukra a fejlődéshez szükséges életkörülményeket.

(Forrás: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r00/predpis_ZAKO40.html)

Karikázd be annak az állításnak a betűjelét, amely összhangban van a törvény idézett cikkelyével!

- A A szülőknek gondoskodniuk kell arról, hogy gyermekeik olyan márkájú ruhát viseljenek, mint osztálytársaik.
- B A szülőknek gondoskodniuk kell arról, hogy gyermekeik számára élelmet, biztonságot és oktatást biztosítsanak.
- C A szülőknek gondoskodniuk kell arról, hogy gyermekeik megkapják a legkorszerűbb elektronikai eszközöket, és így ne maradjanak le társaiktól.
- D A szülőknek gondoskodniuk kell arról, hogy gyermekeik jogosítványt szerezzenek.

	1
--	---

5. Figyeld meg a 3-as számú képet, és válaszolj a kérdésre!

3-as számú kép

(Forrás: <http://www.shutterstock.com/pic-1710481/stock-photo-abuse.html>)

Magyarázd meg, miért elfogadhatatlan a családon belüli erőszak!
Válaszodat írd a vonalra!

	1
--	---

6. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

10. aprila 1993 je bil umorjen Cris Hani, spoštovani voditelj Afriškega narodnega kongresa (ANK), ki je vodil boj proti rasnemu zatiranju (apartheidu).

Nelsona Mandelo, predsednika ANK, v svetu poznanega duhovnega voditelja boja proti apartheidu, so prosili, naj ima tisti večer govor za državljane po radiu.

Spregovoril je: »Pozivam vse naše ljudi, da ostanejo mirni in počastijo spomin na Crisa Hanija tako, da ostanejo disciplinirana sila in moč miru. /.../ Nocoj se iz najglobljega dela svojega bitja obračam na vsakega Južnoafričana, črnega in belega. Belec, poln predsodkov in sovraštva, je prišel v našo deželo in zagrešil tako umazano dejanje, da se še naš celotni narod zdaj opoteka na robu katastrofe. Belka /.../ pa je tvegala svoje življenje zato, da zdaj vemo, kdo je bil storilec, in lahko sodimo temu storilcu.«

(Prirejeno po: Nelson Mandela, Dolga pot do svobode, Avtobiografija Nelsona Mandele, Back Bay Books, Little, Brown and Company, Boston 1994)

- a) Kako je Nelson Mandela v svojem govoru izkazal spoštovanje prebivalcem Južnoafriške Republike (v nadaljevanju JAR), ne glede na rasno pripadnost? Odgovor na piši na črti.

- b) Iz gornjega besedila izpiši eno navedbo, ki potrjuje, da so tudi mnogi belci v JAR podpirali ukinitvev rasnega zatiranja. Navedbo napiši na črti.

- c) V čem se je v opisanem dogodku izkazala avtoriteta Nelsona Mandela? Odgovor napiši na črti.

---

6. Olvasd el a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

1993. április 10-én gyilkolták meg Chris Hanit, az Afrikai Nemzeti Kongresszus (ANC) tiszteletben álló vezetőjét, a faji megkülönböztetés (apartheid) elleni harc vezetőjét.

Nelson Mandelát, a kongresszus elnökét, az apartheid-elleni harc világszerte ismert szellemi vezetőjét kérték fel, hogy aznap este szóljon a rádióban az állampolgárokhoz.

Ezt mondta: »Minden honfitársamat felszólítom, őrizzük meg a békét, és úgy nyilvánítsuk ki Chris Hani iránti tiszteletünket, hogy a béke fegyelmezett ereje maradunk. [...] Ma este lényem legmélyebbjéről fordulok minden dél-afrikaihoz, feketéhez és fehérhez egyaránt. A fehér férfi előítélettel és gyűlölettel teli jött földünkre, és annyi mocskosságot vitt végbe, hogy nemzetünk még napjainkban is a katasztrófa szélén támoogy. Egy fehér nő [...] pedig az életét kockáztatta azért, hogy megtudjuk, ki volt a tettes, és most ítéletet hozhassunk felette.«

(Nelson Mandela, A szabadság útján, Nelson Mandela önéletrajza, Back Bay Books, Little, Brown and Company, Boston 1994 nyomán)

- a) Hogyan mutatott Nelson Mandela beszédével tiszteletet a Dél-afrikai Köztársaság (a továbbiakban DAK) lakosai iránt, tekintet nélkül faji hovatartozásukra? Írd a választ a vonalra!

- b) A fenti szövegből írd ki egy idézetet, amely bizonyítja, hogy a DAK-ban sok fehér ember is a faji megkülönböztetés megszüntetését támogatta! Az idézetet írd a vonalra!

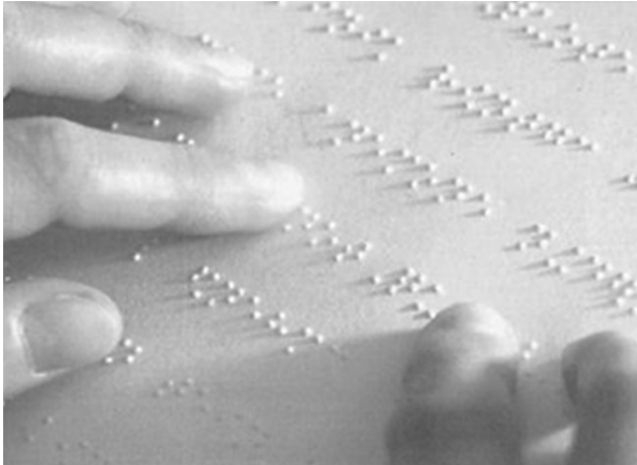

- c) Miben nyilvánult meg a leírt eseményben Nelson Mandela tekintélye? Írd a választ a vonalra!

---

7. Oglej si sliko 4 in odgovori na vprašanja.

Slika 4

(Vir: http://www.dnevnik.si/uploads/image_cache/b6db041a4c8dda027054768bdf3455e3.jpeg)

- a) Komu je namenjena Braillova pisava, prikazana na sliki 4?
Odgovor napiši na črto.

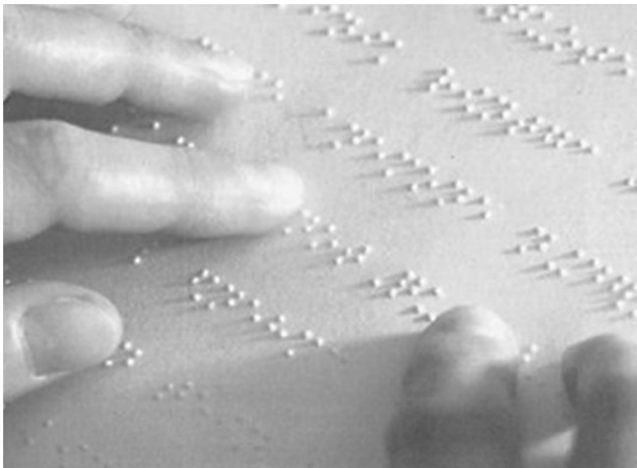
_____

- b) Zakaj morajo biti javni prostori po zakonu opremljeni z opremo za invalide?
Odgovor napiši na črto.

_____

	2
--	---

7. Figyeld meg a 4-es számú képet, és válaszolj a kérdésekre!

4-es számú kép

(Forrás: http://www.dnevnik.si/uploads/image_cache/b6db041a4c8dda027054768bdf3455e3.jpeg)

- a) Kiknek a részére készült a 4-es számú képen látható Braille-írás?
Írd a választ a vonalra!

- b) Miért kell a nyilvános helyiségeket a törvény értelmében a rokkantak számára berendezni?
Írd a választ a vonalra!

	2
--	---

8. Oglej si sliko 5, preberi njen opis in odgovori na vprašanja.

GZ Glasuj zame. com

☒ Komentarji in slika
☒ Glasuj Zame

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Oseba

Ime:

Starost:

Mesto:

Nebesno znamenje: vodnar

MSN: greš pa ga dobiš

Status: je še samska

Fantje ... akcija! ;)

Število točk:	1127
Število oseb:	125
Povp. ocena:	8.6365
Zadnjič videna:	06. 12. 2009 18:19:04

GZ Komentarji uporabnikov

⏪ Prejšnja
⏩ Naslednja
Vseh strani 1 2 3 4 5 6 7 8

Napisal Fant 13, dne 14 Marec 2010 ob 16:59

❤❤❤ Se da dobiti tvoj MSN

Napisal Fant 19, dne 14 Marec 2010 ob 10:14

❤❤❤ 1o ❤❤❤ Mačka si...lahko dobim telefonsko?

Napisal Fant 14, dne 13 Marec 2010 ob 12:06

❤❤❤ t0Čka ❤❤❤❤❤❤❤❤ Iz kje si?

Napisal Fant 15, dne 10 Marec 2010 ob 14:17

❤❤❤😄❤❤❤ Vaaaaaaaau!

Slika 5

(Prirejeno po: www.glasujzame.si)

Dekle ima na enem od socialnih omrežij na internetu objavljeno fotografijo in osebne podatke. Mi smo jih zakrili.

- a) Na podlagi česa lahko sklepamo, da se je dekleta z objavo, prikazano na sliki 5, izpostavilo možni zlorabi?
Odgovor napiši na črto.

- b) Kaj morajo storiti pristojni odrasli (učitelji, starši, skrbniki) za zaščito otroka pred možnimi posledicami takega izpostavljanja?
Odgovor napiši na črto.

- c) Napiši en možen motiv, zaradi katerega ljudje na internetu objavljajo takšne reči o sebi. Odgovor napiši na črto.

	3
--	---

9. Zakaj poslovnik državnega zbora poslance zavezuje, da morajo slediti predpisanim pravilom razprave?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Ker morajo biti sklepi njihove razprave razumljivi za vse državljane.
B Ker morajo biti sklepi njihove razprave zakoniti.
C Ker morajo biti sklepi njihove razprave natančno zapisani.
D Ker morajo biti sklepi njihove razprave kratki.

	1
--	---

8. Figyeld meg az 5-ös számú képet, olvasd el a leírását, és válaszolj a kérdésekre!

SZR Szavazzram.com

Komment és kép
Szavazz rám

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Személy

Név:

Életkor:

13 éves

Település

Csillagjegy:

vizöntő

MSN:

jössz és megkapod

Állapot: még szingli

Fiúk ... akció! ;)

Pontszám: 1127

Személyek száma: 125

Átlag: 8.6365

Utoljára megtekintve: 2009.12. 06. 18:19:04

SZR Kommentek

Előző
Következő
Lap összesen 1 2 3 4 5 6 7 8

Írja Fiú 13, 2010. március 14., 16:59-kor

❤❤❤ Megkaphatom az MSN-edet

Írja Fiú 19, 2010. március 14., 10:14-kor

❤❤❤ 1o ❤❤❤ Cicám...megkaphatnám a telefonszámodat?

Írja Fiú 14, 2010. március 13., 12:06-kor

❤❤❤ t0Čka ❤❤❤❤❤ Honnan vagy?

Írja Fiú 15, 2010. március 10., 14:17-kor

❤❤❤😄❤❤❤ Vaaaaaaaaau!

5-ös számú kép

(A www.glasujzame.si nyomán)

A lány az egyik közösségi hálón megjelentette a fényképét és a személyes adatait. Mi eltakartuk őket.

- a) Miből következtethetünk arra, hogy a lány az 5-ös számú képen ábrázolt megjelentetéssel esetleg visszaélésre adott okot?
Írd a választ a vonalra!

- b) Mit kell tenniük az illetékes felnőtteknek (tanároknak, szülőknek, gyámoknak), hogy a gyermekeket megvédjék az ilyen jellegű kiszolgáltatottság következményei elől?
Írd a választ a vonalra!

- c) Nevezd meg egy lehetséges indítékát annak, hogy az emberek ilyen dolgokat megjelentetnek magukról a világhálón! Írd a választ a vonalra!

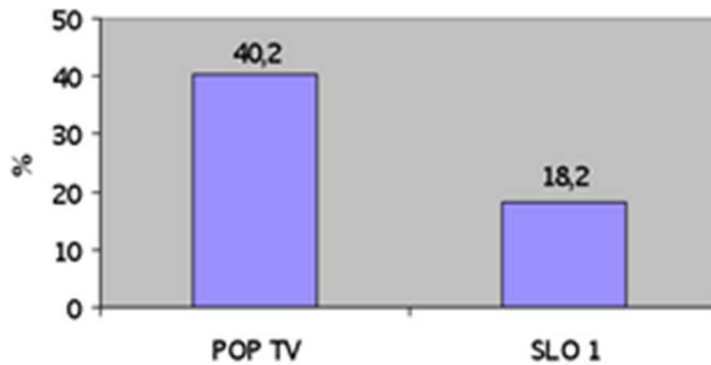
	3
--	---

9. Miért kötelezi az országgyűlés ügyrendje a képviselőket arra, hogy tartsák be a parlamenti vitákra vonatkozó szabályokat?
Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Mert a viták határozatainak minden állampolgár számára érthetőeknek kell lenniük.
B Mert a viták határozatainak összhangban kell lenniük a törvényekkel.
C Mert a viták határozatait pontosan le kell jegyezni.
D Mert a viták határozatainak rövidnek kell lenniük.

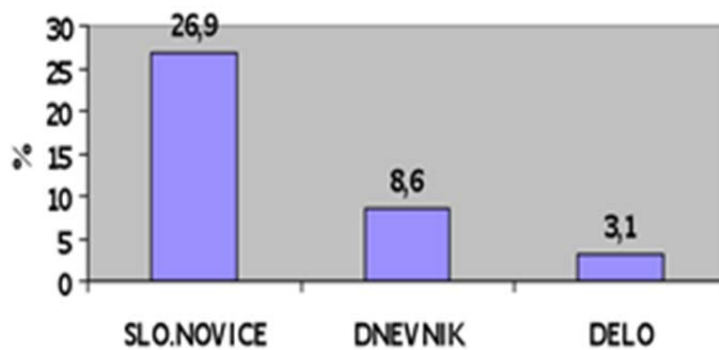
	1
--	---

10. Oglej si grafa na slikah 6 in 7, ki prikazujeta delež nasilnih vsebin v različnih slovenskih medijih v letu 2009, in odgovori na vprašanja.

Slika 6

(Povzeto po raziskavi mag. Aleša Bučarja www.fvv.uni.si/.../MEDIJI%20IN%20NASILJE_20090223_08.ppt)

Slika 7

(Povzeto po raziskavi mag. Aleša Bučarja www.fvv.uni.si/.../MEDIJI%20IN%20NASILJE_20090223_08.ppt)

- a) Razloži, zakaj je nasilje pogosto predstavljeno v medijih.
Odgovor napiši na črto.

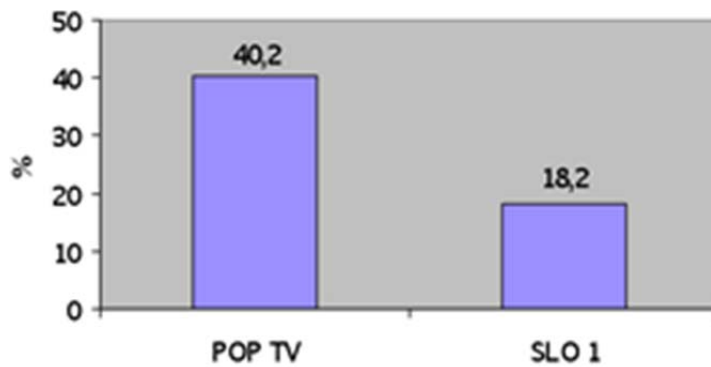
- b) Ugotovi en učinek, ki ga ima lahko izpostavljenost nasilnim vsebinam v medijih na otroke in mladostnike.
Odgovor napiši na črti.

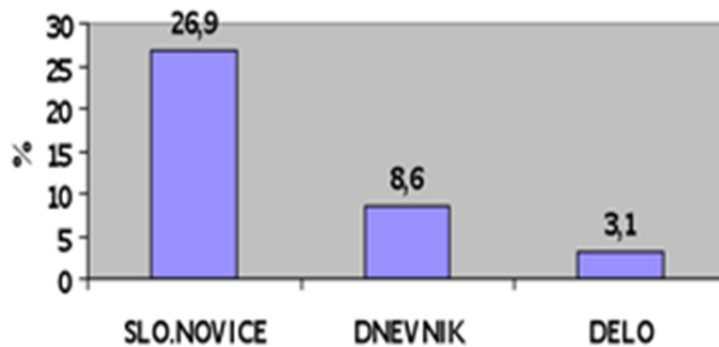
---

10. Figyeld meg a 6-os és 7-es számú képen látható grafikonokat, amelyek az erőszakos tartalmak arányát ábrázolják különböző szlovén médiákban a 2009-es évben, és válaszolj a kérdésekre!

6-os számú kép

(Mag. Aleš Bučar kutatása nyomán, www.fvv.uni.si/.../MEDIJI%20IN%20NASILJE_20090223_08.ppt)

7-es számú kép

(Mag. Aleš Bučar kutatása nyomán, www.fvv.uni.si/.../MEDIJI%20IN%20NASILJE_20090223_08.ppt)

- a) Magyarázd meg, miért mutatnak be a médiák gyakran erőszakos tartalmakat!
Írd a választ a vonalra!

- b) Nevez meg egy olyan hatást, amit a médiákban közölt erőszakos tartalmakkal való találkozás válthat ki a gyermekekben és fiatalokban!
Írd a választ a vonalra!

---

11. Preberi besedilo, oglej si preglednici 1 in 2 in reši nalogo.

Naslov novinarskega članka: »Ljubljančani Drami in galerijam še nismo obrnili hrbta«

(Vir: Delo, 24. 2. 2010)

Drama	
Leto	Število obiskovalcev
2002/2003	78 566
2003/2004	74 766
2004/2005	88 366
2005/2006	87 432
2006/2007	81 142
2007/2008	84 169

Preglednica 1

(Vir: Letopis MOL)

Galerije v Mestni občini Ljubljana							
Leto	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Obiskovalci	239 988	292 160	242 870	264 470	268 520	274 170	282 122

Preglednica 2

(Vir: Letopis MOL)

- a) Preberi podatke v preglednicah 1 in 2 in obkroži črko pred pravilno trditvijo.
- A Trditev v naslovu novinarskega članka drži.
- B Trditev v naslovu novinarskega članka ne drži.
- b) Kaj je bilo značilno za gibanje števila obiskovalcev predstav in razstav v zadnjem predstavljenem obdobju?
Odgovor napiši na črto.

- c) Na črto napiši en možni razlog, da ljudje obiskujejo tovrstne kulturne prireditve.

---

11. Olvasd el a szöveget, figyeld meg az 1-es és 2-es számú táblázatot, majd oldd meg a feladatot!

Az újságcikk címe: »Ljubljana lakosai még nem fordítottunk hátat a Drámának és a galériáknak«

(Forrás: Delo, 2010. 2. 24.)

Dráma	
Évad	Látogatók száma
2002/2003	78 566
2003/2004	74 766
2004/2005	88 366
2005/2006	87 432
2006/2007	81 142
2007/2008	84 169

1-es számú táblázat

(Forrás: Letopis MOL)

A Ljubljana Városi Önkormányzathoz tartozó galériák							
Év	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Látogatók	239 988	292 160	242 870	264 470	268 520	274 170	282 122

2-es számú táblázat

(Forrás: Letopis MOL)

- a) Olvasd el az 1-es és 2-es számú táblázat adatait, majd karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Az újságcikk címében megfogalmazott állítás igaz.
 B Az újságcikk címében megfogalmazott állítás nem igaz.

- b) Mi volt jellemző az előadásokat és kiállításokat látogatók számának alakulására az utolsó bemutatott időszakban?
 Írd a választ a vonalra!

- c) Írd a vonalra egy lehetséges magyarázatát annak, hogy az emberek ilyen jellegű rendezvényeket látogatnak!

---

12. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

Severnokorejski nogometaši so po dobri predstavi na letošnjem svetovnem prvenstvu proti Braziliji svojim sodržavljanom prislužili pravico, da so oblasti drugo tekmo v predtekmovalni skupini G proti Portugalski dovolile predvajati v živo (neposredni prenos po TV).

(Vir: <http://mundijal.dnevnik.si/si/Reprezentance+in+tekme/Dr%C5%BEave/Severna+Koreja/1207/Severnokorejski+komentator+je+med+goliado+Portugalske+ostal+brez+besed>)

- a) Kako je državna oblast v navedenem primeru ravnala z mediji?
Odgovor napiši na črto.

_____

- b) Zakaj državne oblasti v avtoritarnih družbenih sistemih ravnaajo z mediji na način, kakor je predstavljen v besedilu? Odgovor napiši na črti.

_____

_____

	2
--	---

13. Preberi besedili in odgovori na vprašanja.

Besedilo 1:

V paniki, ki je v soboto izbruhnila na Paradi ljubezni v Duisburgu v Nemčiji, je po zadnjih podatkih policije umrlo 19 ljudi, 340 pa je ranjenih, med njimi več deset huje.

(Vir: <http://www.zurnal24.si/svet/objokana-nemcija-se-presteva-ranjene-179002/clanek>)

Besedilo 2:

»Redko tako veliko strokovnjakov opozarja pred nevarnostmi organizacije takega velikega dogodka na tako neprimerni lokaciji,« je zapisal kolumnist Bilda Ulrich Becker. »Zakaj ni nihče poslušal?«
Konservativni Allgemeine Zeitung pa je zapisal: »Škandal ob tej katastrofi je še toliko večji, ker so bili vsi opozorjeni – mesto, policija, organizatorji in posvetovalci.«

(Vir: <http://www.rtvsllo.si/svet/nemci-po-paradi-ljubezni-kako-se-je-to-lahko-zgodilo-v-nasi-urejeni-drzavi/235573>)

- a) Katero od gornjih besedil sodi v zvrst poročila in katero v zvrst komentarja?
Odgovora napiši na črti.

Besedilo 1 je _____

Besedilo 2 je _____

- b) Razloži razliko med komentarjem in poročilom.
Odgovor napiši na črti.

_____

_____

	2
--	---

12. Olvasd el a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Az észak-koreai labdarúgók az idei világbajnokságon mutatott Brazília elleni jó szereplésükkel honfitársaiknak kiérdemelték azt a jogot, hogy a hatalom engedélyével a G csoport második meccsét, amelyet a portugálok ellen játszottak, élőben követhették a tévében.

(Forrás: <http://mundijal.dnevnik.si/si/Reprezentance+in+tekme/Dr%C5%BEave/Severna+Koreja/1207/Severnokorejski+komentator+je+med+goliado+Portugalske+ostal+brez+besed>)

- a) Hogyan bánt az államhatalom a bemutatott esetben a médiával?
Írd a választ a vonalra!

- b) Miért bánik az államhatalom a tekintélyuralmi társadalmi rendszerekben a médiákkal a fenti szövegben bemutatott módon?
Írd a választ a vonalra!

	2
--	---

13. Olvasd el a szövegeket, és válaszolj a kérdésekre!

1-es számú szöveg:

A pánikban, amely szombaton a németországi Duisburgban a Love Parade-en tört ki, a rendőrség utolsó közleménye szerint 19 ember vesztette életét, 340-en megsebesültek, köztük több tízen súlyosan.

(Forrás: <http://www.zurnal24.si/svet/objokana-nemcija-se-presteva-ranjene-179002/clanek>)

2-es számú szöveg:

»Ritkán esik meg, hogy több szakember figyelmeztet ekkora méretű rendezvény megszervezésének veszélyeire ennyire nem megfelelő helyszínen« – írta a Bild rovatvezetője, Ulrich Becker. »Miért talált mindez süket fülekre?«
A konzervatív Allgemeine Zeitung ezt írta: »A katasztrófa okozta botrány még nagyobb, mert mindenkit előre figyelmeztettek: a várost, a rendőrséget, a szervezőket és a tanácsadókat.«

(Forrás: <http://www.rtvsllo.si/svet/nemci-po-paradi-ljubezni-kako-se-je-to-lahko-zgodilo-v-nasi-urejeni-drzavi/235573>)

- a) A fenti szövegek közül melyik tudósítás, és melyik kommentár?
Írd a válaszokat a vonalakra!

Az 1-es számú szöveg _____

A 2-es számú szöveg _____

- b) Magyarázd meg, mi a különbség a kommentár és a tudósítás között!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

14. a) Katero od spodaj naštetih verstev po razširjenosti in po številu pripadnikov ni svetovno? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Krščanstvo.
- B Islam.
- C Budizem.
- D Scientologija.

b) Na sliki 8 je objekt enega od verstev. Na črto pod sliko napiši, kako imenujemo verski objekt, ki je na sliki.

Slika 8

(Vir: <http://www.google.si/imgres>)

_____

c) Katero verstvo ima v Sloveniji največ verskih objektov? Odgovor napiši na črto.

_____

	3
--	---

15. Imenom verskih knjig velikih verstev na črto pripiši imeni pripadajočih verstev.

a) KORAN _____

b) RIGVEDA _____

	2
--	---

14. a) Az alább felsorolt vallások közül melyik az, amelyik elterjedtsége és híveinek száma értelmében nem világvallás? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A Kereszténység.
- B Iszlám.
- C Buddhizmus.
- D Szciantológia.

b) A 8-as számú képen egy egyházi objektum látható. Írd a kép alatti vonalra, hogyan nevezzük a képen látható egyházi objektumot!

8-as számú kép

(Forrás: <http://www.google.si/imgres>)

_____

c) Melyik egyháznak van Szlovéniában a legtöbb egyházi objektuma? Válaszodat írd a vonalra!

_____

	3
--	---

15. A vallási könyvek/szövegek címe mellé írd a megfelelő vallások nevét!

a) KORÁN _____

b) RIGVÉDA _____

	2
--	---

16. a) Smiselno poveži pojme med obema stolpcema. Ustrezno črko iz desnega stolpca napiši na črto pred pojmom v levem stolpcu.

_____ Zakonodajna oblast.

A Poslanec v državnem zboru.

_____ Izvršilna oblast.

B Predsednik republike.

C Državni tožilec.

D Sodnik.

E Minister za pravosodje.

- b) Zakaj so v demokratičnih sistemih veje oblasti med seboj ločene?
Odgovor napiši na črti.

	3
--	---

17. Preberi besedilo in reši nalogo.

Slovenski mediji so ta teden poročali o opozorilu vodstva slovenskega gradbenega podjetja delavcem v Ljubljani, »da živijo v okolju na višji kulturni ravni in naj svojih navad ne nosijo s seboj v srce Evrope«. Predsednica uprave omenjenega gradbenega podjetja /.../ pa je za časnik Finance delavcem med drugim očitala, da »odpirajo okna in špilajo tisto bosansko muziko kot nori«.

(Vir: <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042222332>)

- a) Kako imenujemo v besedilu izraženo vrsto predsodka?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Verska nestrpnost.

B Kulturni rasizem.

C Rasna nestrpnost.

D Ideološka nestrpnost.

- b) Iz besedila izpiši eno navedbo, ki izraža iskano vrsto predsodka.
Navedbo napiši na črti.

	2
--	---

16. a) Értelemszerűen kösd össze a két oszlopban olvasható fogalmakat! A jobb oldali oszlop megfelelő betűjelét írd a bal oldali oszlop fogalma előtti vonalra!

_____ Törvényhozó hatalom.

A Parlamenti képviselő.

_____ Végrehajtó hatalom.

B Köztársasági elnök.

C Államügyész.

D Bíró.

E Igazságügyi miniszter.

- b) Miért vannak a demokratikus rendszerekben szétválasztva a hatalom ágai?
Válaszodat írd a vonalra!

	3
--	---

17. Olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatot!

A szlovén médiák a héten tudósítottak arról, hogy az egyik szlovén építőipari vállalat vezetősége közzétett egy felszólítást Ljubljánában a dolgozóinak, miszerint »egy kulturáltabb környezetben élnek, és ne terjesszék szokásaikat Európa szívében«. Az említett vállalat igazgatóságának elnöke a Finance lapban azt nehezményezte, hogy dolgozók »kítárják ablakaikat, és úgy bömböltetik azt a bosnyák zenét, mint az örültek.«

(Forrás: <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042222332>)

- a) Hogyan nevezzük a szövegben kifejezett előítéletet?
Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Vallási türelmetlenség.

B Kulturális rasszizmus.

C Faji türelmetlenség.

D Ideológiai türelmetlenség.

- b) Írj ki a szövegből egy idézetet a keresett előítéletre!
Az idézetet írd a vonalra!

	2
--	---

18. Preberi besedilo in reši nalogo.

Policija je Margot Käsman v središču Hannovra /.../ zalotila pijano za volanom službenega avtomobila, potem ko je prevozila rdečo luč.

Ob kazni je Margot Käsman dejala: »Zgrožena sem sama nad sabo, ker sem zagrešila tako neumno napako. Jasno mi je, kako nevarno in neodgovorno je, sesti vinjen za volan. Pravne posledice svojega dejanja bom seveda prevzela nase.«

(Vir: Delo, 24. 02. 2010)

- a) Kaj je gospa Margot Käsman, ki je bila škofinja evangeličanske cerkve v Nemčiji, s svojo izjavo želela sporočiti?
Obkroži črko pred pravilno trditvijo.
- A Da je jezna, ker jo je policija ustavila.
- B Da se zaveda, da je prekršila zakonska določila.
- C Da se ne čuti krive, saj je vozila službeni avto.
- D Da je kot javne osebnosti policija ne bo kaznovala.
- b) Razloži, kaj pomeni prevzeti nase pravne posledice svojih dejanj.
Odgovor napiši na črti.

	2
--	---

18. Olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatot!

A rendőrség Margot Käßmannnt Hannover központjában ittas vezetésen érte, miután szolgálati autójával áthajtott a piros lámpán.

A büntetés kapcsán a következőt mondta Margot Käßmann: »Rendkívül dühös vagyok magamra, hogy ilyen meggondolatlan voltam. Tudatában vagyok annak, mennyire veszélyes és felelőtlen dolog ittasan a volán mögé ülni. Tettem jogi következményeit természetesen vállalom.«

(Forrás: Delo, 2010. 02. 24.)

- a) Mit akart Margot Käßmann asszony, aki a németországi evangélikus egyház püspöke volt, nyilatkozatával kifejezni?
Karikázd be a helyes válasz betűjelét!
- A Hogy dühös, amiért a rendőrség rajtakapta.
- B Hogy tudatában van annak, hogy törvénszegést követett el.
- C Hogy nem érzi magát bűnösnek, hiszen szolgálati kocsit vezetett.
- D Hogy mint közszereplőt a rendőrség nem fogja megbüntetni.
- b) Magyarázd el, mit jelent, hogy valaki vállalja tetteinek jogi következményeit!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

19. Oglej si sliko 9 in odgovori na vprašanja. Slika 9 prikazuje demonstracije prebivalcev grških Aten ob izbruhu gospodarske krize.

Slika 9

(Vir: <http://www.delo.si/clanek/105192>)

- a) Pojasni, v kakšnih okoliščinah se ljudje odločijo za izražanje svojih stališč z demonstracijami.
Odgovor napiši na črto.

- b) Kdaj demonstracije prestopijo meje legalnosti?
Odgovor napiši na črto.

---

19. Figyeld meg a 9-es számú képet, és válaszolj a kérdésekre! A 9-es számú kép a görögországi Athénban készült, a gazdasági válság kitörésekor szervezett tüntetésen.

9-es számú kép

(Forrás: <http://www.delo.si/clanek/105192>)

- a) Magyarázd meg, milyen körülmények között döntenek az emberek úgy, hogy véleményüknek tüntetésen adnak hangot!
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Mikor lépik át a tüntetések a törvényesség határát?
Válaszodat írd a vonalra!

---

20. Preberi besedilo in reši nalogo.

Konvencija o otrokovih pravicah, 34. člen:

Države pogodbenice se zavezujejo, da bodo otroka zavarovale pred vsemi oblikami spolnega izkoriščanja in spolnih zlorab.

(Vir: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah-ozn>)

a) Razloži, zakaj so odrasli odgovorni za zaščito otrok pred spolno zlorabo.
Odgovor napiši na črto.

---

b) Navedi eno okoliščino, ki otroke sili v prostitucijo.
Odgovor napiši na črto.

---

c) Kaj razumemo z izrazom: trgovina z belim blagom?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Trgovina z ljudmi.
- B Trgovina z orožjem.
- C Trgovina z mamili.
- D Trgovina z nepremičninami.

	3
--	---

20. Olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatot!

Gyermekjogi Egyezmény, 34. cikk:

Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy megvédik a gyermeket a nemi kizsákmányolás és a nemi erőszak minden formájától.

(Forrás: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah-ozn>)

a) Magyarázd meg, miért kötelesek a felnőttek gyermekeiket megvédeni a nemi erőszak elől!

Válaszodat írd a vonalra!

---

b) Nevez meg egy olyan körülményt, amely a gyermekeket prostitúcióba kergeti!

Válaszodat írd a vonalra!

---

c) Hogyan nevezzük azt, amikor embereket kényszermunkára, rabszolgasorsba és szexuális kizsákmányolásra kényszerítenek?

Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Emberkereskedelem.

B Fegyverkereskedelem.

C Kábítószer-kereskedelem.

D Ingatlankereskedelem.

21. Z uporabo podatkov v preglednici 3 odgovori na vprašanja.

Zahodna Slovenija				
Leto	Struktura prebivalstva po starosti			
	Skupaj	0–14	15–59	60+
	Število			
	Moški			
2011	466 767	69 863	306 065	90 839
2031	474 355	65 023	271 543	137 789
	Ženske			
2011	482 453	65 818	291 757	124 878
2031	490 255	63 520	261 099	165 636

Preglednica 3

(Vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2850)

- a) Katera starostna skupina obeh spolov bo številčno najbolj upadla med letoma 2011 in 2031? Odgovor napiši na črto.

_____

- b) Razloži, zakaj bo upadalo povpraševanje po naslednjih poklicih: vzgojitelj v vrtcu, pediater, osnovnošolski učitelj.
Odgovor napiši na črto.

_____

	2
--	---

21. A 3-as számú táblázat adataival válaszolj a kérdésekre!

Nyugat-Szlovénia				
Év	A népesség szerkezete életkor szerint			
	Összesen	0–14	15–59	60+
	Szám			
	Férfiak			
2011	466 767	69 863	306 065	90 839
2031	474 355	65 023	271 543	137 789
	Nők			
2011	482 453	65 818	291 757	124 878
2031	490 255	63 520	261 099	165 636

3-as számú táblázat

(Forrás: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2850)

- a) Melyik korcsoport fog mindkét nem esetében számszerűen legjobban csökkenni 2011 és 2031 között? Válaszodat írd a vonalra!
- b) Magyarázd meg, miért fog csökkenni a következő szakmák iránti kereslet: óvónő, gyermekorvos, általános iskolai tanár!
Válaszodat írd a vonalra!

22. Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

Ljubljana – Ravnanje javnega zavoda, ki dopusti, da zavod na trgu prodaja zdravila brez dovoljenja za promet z namenom pridobitve neupravičene premoženjske koristi, ustreza definiciji korupcije, je v načelnem mnenju zapisal predsednik protikorupcijske komisije Drago Kos.

(Vir: <http://www.delo.si/clanek/100511>)

- a) Zakaj je za prodajo zdravil potrebno dovoljenje?
Odgovor napiši na črto.

- b) Razloži pojem korupcija.
Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

23. Preberi besedilo, oglej si sliko 10 in odgovori na vprašanji.

12. januarja 2010 je bil katastrofalen potres z močjo 7. stopnje po Richterjevi lestvici, ki je ob 16:53 po lokalnem času stresel jug Haitija.

»Haitijski premier Jean-Max Bellerive je za CNN povedal, da je potres terjal več sto tisoč življenj.«

(Vir: <http://www.radiokrka.com/Novice/Novica/tabid/90/selectmoduleid/368/ArticleID/56173/Default.aspx>)

Slika 10: Posledice potresa na Haitiju

(Vir: <http://www.zurnal24.si/images/353135/rss.jpg>)

- a) Zakaj so posledice potresov z enako močjo lahko na nekaterih področjih bolj katastrofalne kakor drugod?
Odgovor napiši na črto.

- b) Navedi eno obliko pomoči območjem in državam, ki jih je prizadel potres.
Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

22. Olvasd el a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

Ljubljana – Ha egy közintézmény megengedi, hogy egy intézmény indokolatlan haszonszerzés céljából forgalmazási engedély nélkül árusít gyógyszereket, az korrupciónak számít, fejtette ki véleményében a korrupcióellenes bizottság elnöke, Drago Kos.

(Forrás: <http://www.delo.si/clanek/100511>)

- a) Miért szükséges a gyógyszerek árusításához engedély?
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Magyarázd meg a korrupció fogalmát!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

23. Olvasd el a szöveget, figyeld meg a 10-es számú képet, és válaszolj a kérdésekre!

2010. január 12-én 16 óra 53 perckor katasztrofális földrengés rázta meg Haiti déli részét, a Richter-skála szerint 7-es erősséggel.

»Jean-Max Bellerive, Haiti kormányfője a CNN számára elmondta, hogy a földrengés több százezer életet követelt.«

(Forrás: <http://www.radiokrka.com/Novice/Novica/tabid/90/selectmoduleid/368/ArticleID/56173/Default.aspx>)

10-es számú kép: A haiti földrengés következményei

(Forrás: <http://www.zurnal24.si/images/353135/rss.jpg>)

- a) Miért lehetnek az azonos erejű földrengéseknek egyes területeken katasztrofálisabb következményei, mint másutt?
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Nevezd meg a földrengés sújtotta területek és országok megsegítésének egy módját!
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

24. Preberi besedilo in odgovori na vprašanji.

Ob Cesti dveh cesarjev, tik za zadnjo stanovanjsko hišo, /.../, zavije široko zvožena in blatna pot na veliko divje odlagališče raznovrstnih odpadkov, ki se že bliža Malemu grabnu. /.../ »Tudi če mi dobimo storilca, ne moremo proti njemu ukrepati sami, pač pa moramo informacije in prijavo posredovati pristojnim inšpekcijskim službam, ki pa se zaradi deljenih pristojnosti za takšne in drugačne odpadke velikokrat izgovarjajo druga na drugo,« ugotavlja tudi sedanji rajonski policist za območje Ceste dveh cesarjev.

(Vir: <http://eko.dnevnik.si/sl/Kam+s+smetmi/857/Pri+cesarjih+%C4%8Drna+deponija+in+nih%C4%8De+odgovoren>)

- a) V čem se je v opisanem primeru pokazala neodgovornost pristojnih inšpekcijskih služb?

Odgovor napiši na črto.

- b) Zakaj so divja odlagališča smeti še posebno nevarna?

Odgovor napiši na črto.

	2
--	---

SKUPNO ŠTEVILO TOČK:

	50
--	----

24. Olvasd el a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

A Két császár útján, az utolsó lakóház mögött, [...], széles sáros út vezet a mindenféle szemétnak otthont adó illegális hulladéklerakóig [...] »Ha el is fogjuk a tettet, mi akkor sem tudunk vele szemben intézkedni, az információkat és a feljelentést továbbítanunk kell az illetékes felügyeleti szervekhez, amelyek a megosztott illetékesség miatt gyakran egymásra hárítják a felelősséget« – nyilatkozta a Két császár útján szolgálatot teljesítő rendőr.

(Forrás: <http://eko.dnevnik.si/sl/Kam+s+smetmi/857/Pri+cesarjih+%C4%8Dna+deponija+in+nih%C4%8De+odgovoren>)

- a) Miben nyilvánult meg a bemutatott esetben az illetékes felügyeleti szervek felelőtlensége?
Válaszodat írd a vonalra!

- b) Miért jelentenek nagy veszélyt az illegális hulladéklerakók?
Válaszodat írd a vonalra!

	2
--	---

ÖSSZPONTSZÁM:

	50
--	----

Prazna stran
Üres oldal